

ATM DUBAI 2015
ULUSLARARASI TURİZM FUARI
DEĞERLENDİRME RAPORU

ATM DUBAI 2015 ULUSLARARASI TURİZM FUAR RAPORU

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) bu yıl 22'inci kez gerçekleştirilen ATM Dubai 2015 Uluslararası Turizm Fuarı'na ilişkin fuar sonuç raporunu açıkladı. Yoğun ilgiyle ve yüksek katılımıyla gerçekleşen fuarda, Türkiye'ye yönelik talebin artacağına yönelik görüşler öne çıktı.

ORTADOĞU PAZARI DÜNYA TURİZMİNİN GÜNDEMİNDE

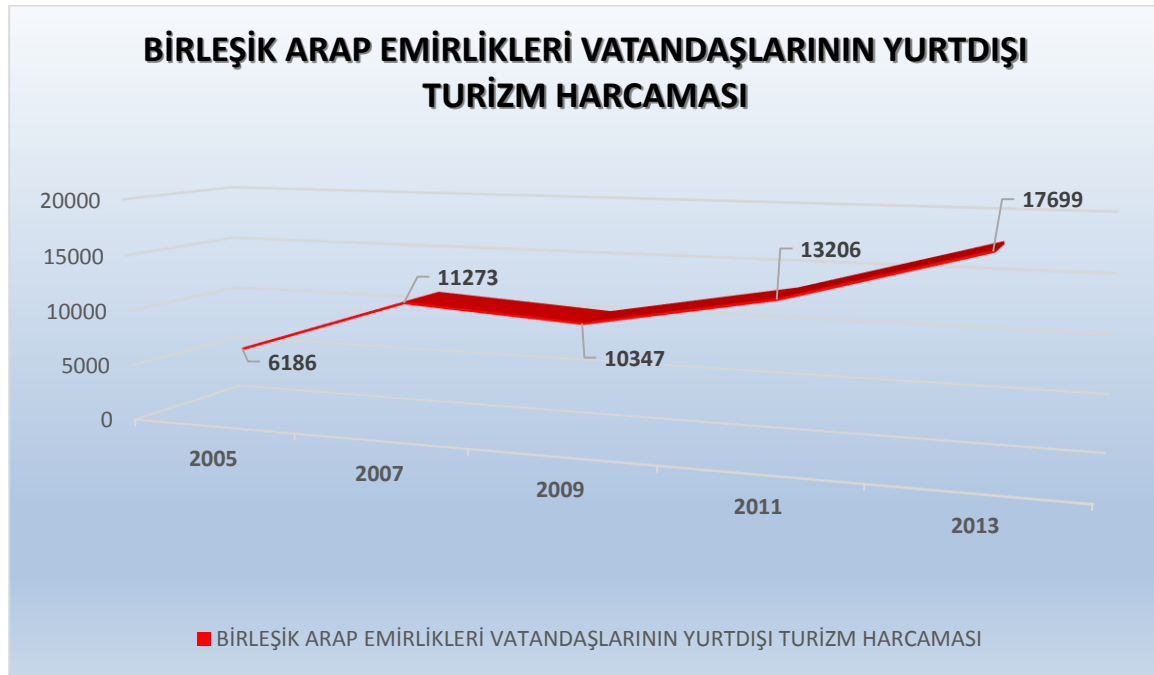
Ortadoğu ülkelerinin en önemli gelir kaynağını petrol ve petrol türevi ürünlerin ihracatı oluşturuyor. Son yıllarda yüksek seyreden petrol fiyatları bölgesel refah düzeyindeki artışı ciddi oranda desteklemiş durumda. 2014'ün ikinci yarısından itibaren küresel ölçekte petrol fiyatlarında ciddi bir düşüş kaydedilmesine karşın Ortadoğu'da büyük bir sermaye birikimi oluşmuş durumda. Bu sermaye birikiminin yansıdığı alanların başında ise turizm geliyor.

Küresel ölçekte dikkat çeken turizm yatırımlarına ev sahipliği yapmaya başlayan Ortadoğu Bölgesi aynı zamanda turizm harcamaları ile de dünyada dikkat çeken pazarlar arasında yer almaya başladı. Özellikle Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt ve Katar'dan yurtdışına çıkan kişilerin yaptıkları turizm harcamaları çok yüksek seviyelere ulaştı.

Dünya Turizm Örgütü tarafından açıklanan verilere göre yurtdışı turizm harcamaları bakımından başı Birleşik Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan vatandaşları çekiyor.

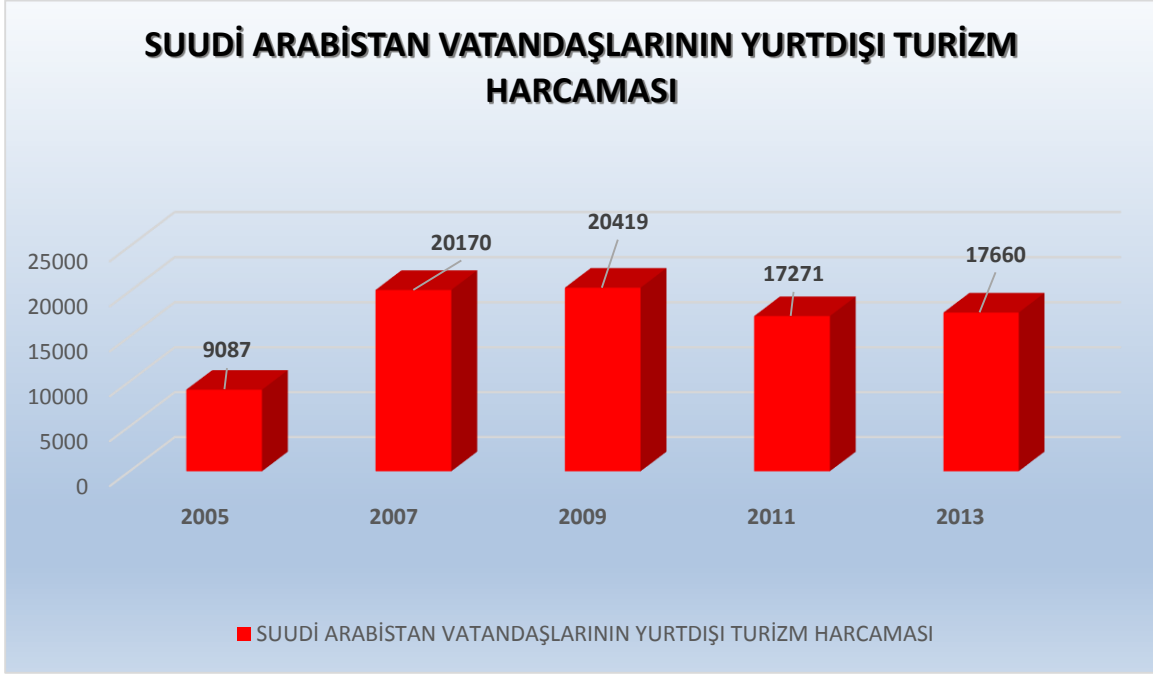
TOPLAM TURİZM HARCAMASINDA LİSTE BAŞI BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

Birleşik Arap Emirlikleri pasaportuna sahip olan tüketicilerin yurtdışında gerçekleştirdikleri turizm harcamaları 2005-2013 arasında yaklaşık 3 katına çıktı. 2005 yılında yabancı ülkelerde 6 milyar 186 milyon ABD Doları turizm harcaması gerçekleştiren Birleşik Arap Emirlikleri vatandaşları, 2013 yılında 17 milyar 699 milyon dolarlık tatil bütçesi oluşturdular.

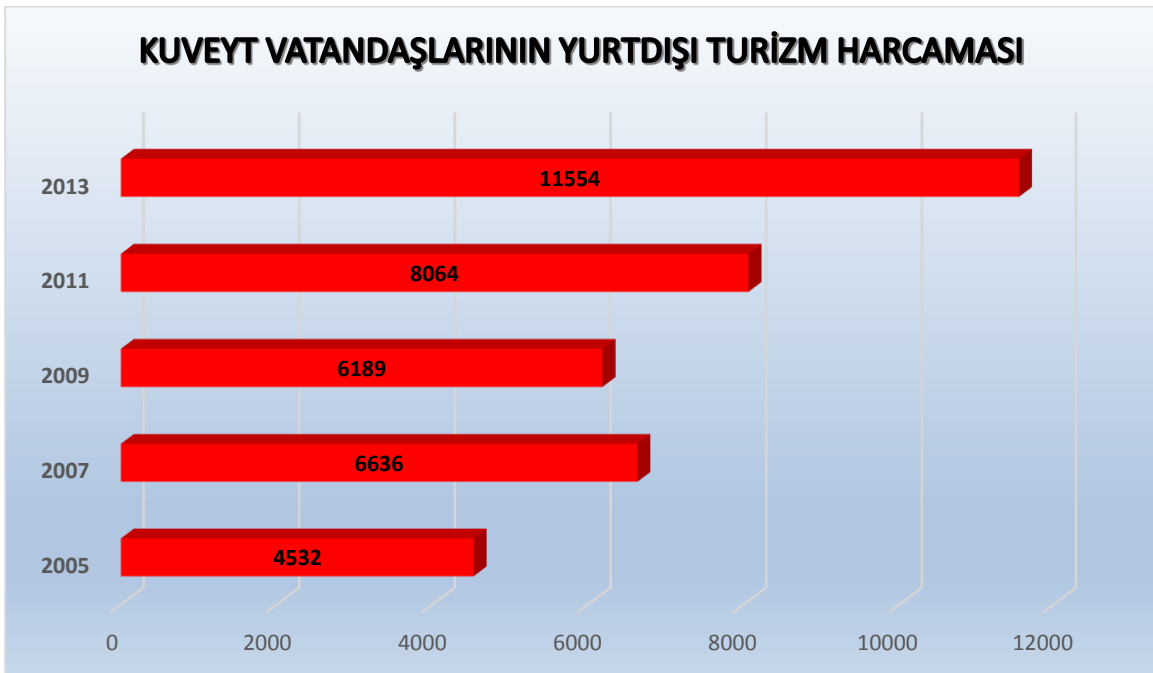
SUUDİ ARABİSTAN YURTDIŞI TURİZM HARCAMASI İLE İKİNCİ SIRADA

Ortadoğu'da nüfusu en yüksek ülkeler arasında yer alan Suudi Arabistan, hem yurtdışına çıkış sayısı hem de yurtdışı turizm harcamaları ile öne çıkan bir diğer ülke oldu. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü verilerine göre; Suudi Arabistan vatandaşları 2013 yılında yurtdışına 19 milyon 154 bin seyahat gerçekleştirirken bu seyahatlerde gerçekleştirdikleri harcamalar 17 milyar 660 milyon ABD Doları oldu.

KUVEYT VATANDAŞLARI YURTDIŞINDA 11,5 MİLYAR \$ HARCADI

Bu iki ülkenin ardından en çok yurtdışı turizm harcaması gerçekleştiren üçüncü ülke ise Kuveyt oldu. Kuveyt vatandaşları 2005 yılında 4 milyar 532 milyon dolarlık yurtdışı turizm harcaması gerçekleştirenken bu rakam 2013 yılı sonunda 11 milyar 554 milyon Euro'ya ulaştı.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü verilerine göre Ortadoğu'daki bazı ülke vatandaşlarınca gerçekleştirilen turizm harcaması şu şekilde oluştu:

ORTADOĞU'DAKİ ÜLKELERİN ULUSLARARASI TURİZM HARCAMALARI	
ÜLKE	ULUSLARARASI HARCAMASI
Bahreyn	1,165 milyar \$
Mısır	3,014 milyar \$
Katar	6,616 milyar \$
Kuveyt	11,554 milyar \$
Suudi Arabistan	17,660 milyar \$
Birleşik Arap Emirlikleri	17,699 milyar \$

*Kaynak: UNWTO (2013 verileri)

TÜRKİYE'YE GELEN ARAP TURİST SAYISINDAKİ ARTIŞ SÜRÜYOR

Ortadoğu Bölgesi ve Kuzey Afrika'dan Türkiye'ye gelen turist sayısında son yıllarda kaydedilen artış 2014 yılında da devam etti. Söz konusu ülkelere Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısı 2012 yılında 1 milyon 710 bin iken 2013 yılında 2 milyon seviyesini aşarak 2 milyon 77 bin seviyesine ulaşmıştı.

Yükseliş trendi 2014 yılında da devam etti. 2014 yılında Ortadoğu Bölgesi ve Kuzey Afrika'dan Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısı yüzde 20,12 oranında artarak 2 milyon 495 bine ulaştı.

2012-2014 YILLARI ARASINDA ARAP ÜLKERİNDEN TÜRKİYE'YE GELEN ZİYARETÇİ SAYISI (OCAK-ARALIK)					
MİLLİYET	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2012	2013	2014	2013/2012	2014/2013
IRAK	533 149	730 639	857 246	37,04	17,33
LİBYA	213 890	264 266	267 501	23,55	1,22
S.ARABİSTAN	175 467	234 220	341 786	33,48	45,93
LÜBNAN	144 491	143 629	161 274	-0,60	12,29
CEZAYİR	104 489	118 189	160 052	13,11	35,42
MISIR	112 025	107 437	108 762	-4,10	1,23
ÜRDÜN	102 154	102 871	131 329	0,70	27,66
TUNUS	86 595	91 683	100 612	5,88	9,74
KUVEYT	65 167	88 238	133 128	35,40	50,87
FAS	77 884	82 579	89 562	6,03	8,46
B.A.EMİRLİĞİ	48 071	52 424	53 736	9,06	2,50
KATAR	13 971	18 630	29 743	33,35	59,65
YEMEN	11 826	17 354	26 033	46,74	50,01
BAHREYN	13 342	16 230	24 305	21,65	49,75
SUDAN	8 161	9 319	10 714	14,19	14,97
GENEL TOPLAM	1 710 682	2 077 708	2 495 783	21,45	20,12

ORTADOĞU PAZARI 2015 YILINA DA İYİ BAŞLADI

Kuzey Afrika ve Ortadoğu ÷lkelerinden T÷rkiye'ye y÷nelik ilgi artışı 2015 yılının ilk çeyreğinde de devam etti. K÷ltür ve Turizm Bakanlığı tarafından açıklanan Ocak-Mart 2015 verilerine göre, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'dan ÷lkemize gelen turist sayısında geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 10,6 oranında artış kaydedildi.

2013-2015 OCAK-MART DÖNEMİNDE ÷LKEMİZE ORTADOĞU VE K. AFRİKA'DAN GELEN ZİYARETÇİ SAYISI					
MİLLİYET	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2013	2014	2015	2014/2013	2015/2014
IRAK	110 018	157 205	159 203	42,89	1,27
S.ARABİSTAN	39 566	55 314	78 145	39,80	41,28
LİBYA	52 519	67 772	58 066	29,04	-14,32
KUVEYT	15 306	19 915	33 695	30,11	69,19
CEZAYİR	20 346	26 929	29 696	32,36	10,28
LÜBNAN	23 150	24 124	24 367	4,21	1,01
TUNUS	19 724	22 040	23 869	11,74	8,30
MISIR	26 554	21 133	21 037	-20,42	-0,45
FAS	16 025	16 302	19 982	1,73	22,57
ÜRDÜN	12 262	15 325	17 963	24,98	17,21
B.A.EMİRLİĞİ	10 430	9 699	11 790	-7,01	21,56
KATAR	10 430	9 699	11 790	-7,01	21,56
BAHREYN	3 314	4 976	7 807	50,15	56,89
YEMEN	3 242	4 590	5 744	41,58	25,14
SUDAN	1 472	1 561	1 932	6,05	23,77
GENEL TOPLAM	364 358	456 584	505 086	25,3	10,6

İSTANBUL'A GELEN ARAP TURİST SAYISI 2 MİLYONA YAKLAŐTI

İstanbul, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'dan gelen turistlerin T÷rkiye'de en çok ilgi gösterdiği destinasyon olma özelliğini 2014 yılında da sürdürdü. İstanbul İl K÷ltür ve Turizm Müdürlüğü tarafından açıklanan verilere göre; 2014 yılında İstanbul'a gelen Arap turist sayısı 2013 yılına

göre %26,3 oranında arttı. Bu verilere göre; 2013 yılında İstanbul'u ziyaret eden Arap turist sayısı 1 milyon 502 bin iken 2014 yılında 1 milyon 898 bin kişiye çıktı.

2012-2014 YILLARI ARASINDA ARAP ÜLKERİNDEN İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ SAYISI (OCAK-ARALIK)					
MİLLİYET	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2012	2013	2014	2013/2012	2013-2014
İRAK	212.724	241.262	354.063	13,4	46,8
SUUDİ ARABİSTAN	168.714	223.150	322.508	32,3	44,5
LİBYA	210.628	261.476	262.115	24,1	0,2
CEZAYİR	100.307	114.013	155.238	13,7	36,2
KUVEYT	64.301	85.445	129.932	32,9	52,1
LÜBNAN	107.053	105.342	119.817	-1,6	13,7
ÜRDÜN	75.231	79.721	105.841	6,0	32,8
MISIR	106.642	102.483	104.287	-3,9	1,8
TUNUS	83.264	89.315	98.227	7,3	10
FAS	70.543	75.303	81.827	6,7	8,7
B.A.E	47.101	52.612	52.812	11,7	0,4
KATAR	12.923	17.743	28.499	37,3	60,6
YEMEN	11.417	14.851	25.407	30,1	71,1
BAHREYN	12.765	15.627	23.840	22,4	52,6
UMMAN	7.541	8.795	13.822	16,6	57,2
SUDAN	7.907	9.071	10.270	14,7	13,2
FİLİSTİN	5.362	6.679	9.757	24,6	46,1
GENEL TOPLAM	1.304.423	1.502.888	1.898.262	15,2	26,3

*Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (Suriye verisi çıkartılmıştır)

BAE VATANDAŞLARI HARCAMALARI İLE ÖNE ÇIKIYOR

Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Pazar Araştırmaları Raporu'na göre; ülkemize gelen Arap turistlerin geçirdikleri süre ve ortalama harcamaları ülkesel bazda farklılık göstermektedir.

Buna göre; Birleşik Arap Emirlikleri'nden (BAE) gelen ziyaretçilerin ortalama tatil süresi 1 hafta olurken BAE vatandaşları kişi başı harcama bakımından dikkat çekmektedir. Rapora göre BAE vatandaşlarının ortalama kişi başı harcamaları 3 bin ABD Doları seviyesinde bulunmaktadır.

Birleşik Arap Emirlikleri vatandaşları Türkiye'ye alışveriş, doğa ve kültür turizmi için gelirirken tercih ettikleri destinasyonlar arasında İstanbul, Bursa ve Yalova ön plana çıkmaktadır.

SUUDİ ARABİSTAN VATANDAŞLARI DAHA UZUN SÜRELİ TATİL YAPIYOR

Suudi Arabistan kaynaklı turistlerin ortalama tatil süresi 15-30 gün aralığında değişmektedir. Suudi Arabistan vatandaşlarının tatil için tercih ettikleri dönem Mayıs-Temmuz arasındaki dönemdir.

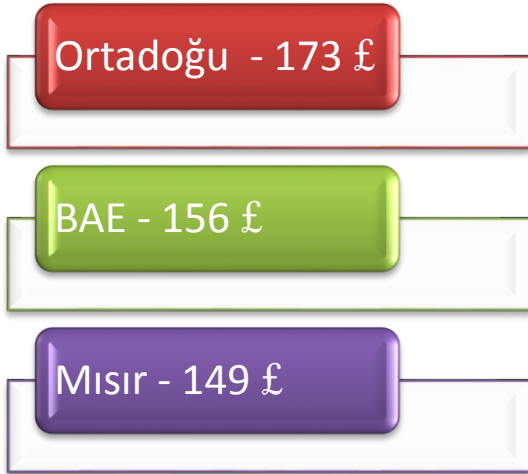
Tanıtma Genel Müdürlüğü'nün raporunda Suudi Arabistanlı turistlerin Türkiye'ye yayla turizmi ve termal turizm amaçlı olarak seyahat ettikleri belirtilirken tercih ettikleri destinasyonlar şu şekilde sıralanıyor: İstanbul, Yalova, Bursa, Doğu Karadeniz, Hatay, Antalya

MISIRLI TURİSTLER ORTALAMA 1500 DOLAR HARCİYOR

Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü'nün Pazar Raporları Araştırması'na göre, vatandaşlarının turizm harcaması ile öne çıkan diğer ülke ise Mısır. Mısırlı turistlerin ortalama tatil süresi 2 hafta olurken tercih ettikleri tatil dönemi Mayıs-Eylül arası dönem, ortalama harcamaları ise 1500 ABD doları seviyesinde bulunuyor.

Ortadoğu, BAE ve Mısırlı turistlerin ortalama harcamalarındaki yüksek seviye İngiliz İstatistik Kurumu (ONS) tarafından açıklanan verilerde de kendisini gösteriyor. ONS verilerine göre Büyük Britanya'ya gerçekleştirilen turistik seyahatlerde günlük bazda en yüksek harcamayı BAE vatandaşları dışındaki Ortadoğu ülkeleri yaparken ikinci sırada BAE vatandaşları, üçüncü sırada Mısır vatandaşları yer aldı. ONS verilerine göre sıralama şöyle gerçekleşti:

İNGİLTERE'DE GERÇEKLEŞTİRİLEN GÜNLÜK TURİZM HARCAMALARI BAKIMINDAN İLK 3 SIRA

Kaynak: ONS

ARAP TURİSTLERİN TÜRKİYE'Yİ TERCİH NEDENİ

Tanıtma Genel Müdürlüğü'nün Pazar Araştırmaları Raporu'na göre; Arap turistlerin ülkemizi tercih etme nedenleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- Güvenlik
- Bilet ve konaklama fiyatları
- İklim
- Eğlence ve alışveriş altyapısı
- İnanç-dil-kültür ortaklığı

ATM DUBAİ FUARI

Ortadoğu'nun en önemli turizm fuarı olarak gösterilen Arabian Travel Market ATM Fuarı bu yıl 4-7 Mayıs tarihleri arasında gerçekleştirildi. 22'inci kez turizm profesyonellerini buluşturan

ATM Dubai Fuarı'nın gerçekleştirildiği alan 2014 yılına göre yüzde 7 oranında büyüdü. Yeni bir holün eklenmesiyle birlikte fiziksel olarak büyüyen fuarda temsil edilen ülke sayısı da 85'ten 86'ya çıktı.

ATM Dubai Fuarı'nda Türkiye; Dubai Kültür ve Tanıtma Müşavirliği'nin organizasyonunda 600 metrekarelik bir alanda 63 firma tarafından temsil edildi. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Asya Pasifik Dairesi Koordinatörü Özgür Aytürk ve Dubai Kültür ve Tanıtma Müşaviri Mustafa Özdemir Fuar süresince Türk firmalarla görüşmeler gerçekleştirdiler. Türkiye standında bölgesel tanıtıma ağırlık verilmesi fuar ziyaretçilerince olumlu karşılanmış ve ilgiyi arttırmıştır.

Türkiye standında TÜRSAB başta olmak üzere Türkiye'deki turizm sektörünü temsil eden kurum ve kuruluşlar katıldı. Fuara TÜRSAB'ı temsilen Başkan Danışmanı Günnur Diker, Kurumsal İlişkiler Direktörü Ela Atakan ve Fuarlar Direktörü Esra Tolgay katıldı.

TÜRSAB standında, ziyaretçilere TÜRSAB ve Müze dergilerinin çeşitli sayıları, İstanbul Arkeoloji Müzesi Broşürleri, İstanbul Shopping Fest broşürleri, Travel Turkey İzmir 2015 Fuarı broşürleri, BİHE Azerbaycan Sağlık Turizmi Fuarı broşürleri, "Where Istanbul" dergisinin çeşitli sayıları, incoming, outgoing, mice, sağlık, incentive vs. acenta listelerinin yer aldığı TÜRSAB CD'leri dağıtılmıştır. Türkiye'deki tüm seyahat acentalarının sınıflandırılmış şekilde listesini barındıran TÜRSAB CD'leri çok büyük ilgi görürken TÜRSAB standında ayrıca fuara katılan TÜRSAB üyesi seyahat acentalarının broşür ve kartları sergilendi.

Fuar süresince İstanbul Vali Yardımcısı İsmail Gültekin, JSTA – Ürdün Seyahat Acentaları Birliği Başkanı Shader Hamdan, Karadağ Seyahat Acentaları Birliği Başkanı Orhan Hodzic, İran Seyahat Acentaları Birliği yetkilileri ile farklı ülkelerden turizmciler TÜRSAB Standını ziyaret etmişlerdir.

2015 ORTADOĞU PAZARI BEKLENTİLERİ

- Ortadoğu'dan ÷lkemize gelen ziyaretçi sayısındaki artışın 2015 yılında da istikrarlı bir şekilde artması bekleniyor.
- Türk turizmciler ve Ortadođulu turizmciler 2015 yılındaki büyüme oranlarının çift haneli oranlarda yaşanacağı beklentisi içinde.
- 2015'in ilk çeyreğinde Ortadoğu ve Kuzey Afrika'dan Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısında yaşanan yüzde 10,6'lık artış beklentileri arttırıyor.
- Ortadoğu ÷lkelerinden turistik çıkışların ve ÷lkemize talebin ağırlıklı olarak bahar ayları ile birlikte artışa geçmeye başladığı dikkate alındığında ilk 3 aylık dönemde kaydedilen artışın önümüzdeki aylarda daha üst seviyelere çıkması yönündeki umutlar artıyor.